

toonaangevend'

Top 8 gebreken Nederlands duurzaamheidsbeleid volgens Chris Zijdeveld

1. Logisch nadenken doen we zelden door indexgetallen zoals epc, epl, Bream en Greencalc.
2. We spelen net zo lang met rekenmodellen tot het gewenste resultaat is bereikt.
3. Er wordt onvoldoende integraal gewerkt, bij de stedenbouwkundige gaat het al fout.
4. We bouwen te weinig op het zuiden gericht en dus onvoldoende groen.
5. Architecten ontbreekt het aan bouwfysische en technische kennis.
6. Epc is een sjoemelgrootheid.
7. Welstandcommissies hebben een te grote machtspositie.
8. We slopen te snel, verbeteren van de bestaande voorraad krijgt te weinig aandacht.

Chris Zijdeveld.

lachen vindt hij het niet. Epc weg ermee, suggereert hij. Zijn stichting telt bijna 50 leden onder wie opvallend genoeg BAM. Hoe kan het dat de grootste bouwer van het land wel luistert naar Zijdeveld, die vooral het naar het Zuiden gericht bouwen propageert, terwijl de overheid de kop in het zand steekt? "Dat is al jaren zo. Een ambtenaar is toch eerder onder de indruk als een directeur van Shell iets tegen hem zegt dan wanneer Chris Zijdeveld tegenover hem zit. In feite vraagt de overheid aan de slager hoe we met zijn alleen meer groente kunnen eten. De slaggers zijn in dit verband Shell, de Gasunie, Gastera en de grote elektriciteitsproducenten. Naar andere partijen wordt nauwelijks geluisterd. De bouwfysica in dit land worden zwaar onderschat." Waar Nederland blijft aanmodderen met de epc en het energielabel, blijft de passiefbouwer zijn eigen weg volgen. De belangstelling voor zijn denkwijze groeit. Hij heeft zelfs nog een tip voor woonminister Donner die de woningmarkt met nieuwe plannen weer aan de praat moet zien te krijgen. "Woningen moeten dicht bij elkaar staan. Waar 30 huizen per hectare gebruikelijk is, zouden dat er 50 kunnen zijn. De kunst is de wijk zo te bouwen dat de ruimtebeleving toch groter is dan we in vele Vinex-wijken nu ervaren. Niet alleen voor bewoners is dat goed, maar ook voor de gemeente, de projectontwikkelaar en het energieverbruik."

Tegemoetkoming

Ook Pieter Levenbach heeft weinig goede woorden over voor de Nederlandse groene gebouwen. Als voorzitter van het comité Energyclaim is hij met het ministerie van Binnenlandse Zaken al jaren in gesprek over een tegemoetkoming van tussen de 20 en 80 miljoen euro voor circa tweehonderd gedupeerde epa-bedrijven. Levenbach claimt dat zij slachtoffer werden van de overheid die in 2003 ineens de stekker trok uit het beleid inzake Energie Prestatie Advies, de voorloper van het energielabel. "Met zijn allen hadden we miljoenen geïnvesteerd. In 2002 moesten wij onze bedrijven certificeren, met contracten en allerlei verplichtingen voor de lange termijn. Maar even later draaide het energiebesparingsbeleid van VROM met 180 graden. Epa werd bijna opgeheven. Pas in 2008 kwam epa terug als minimalistisch energielabel en een apart maatwerkadvies. Maar dat beleid zat zó dom in elkaar dat het faalde en de voorspelde vraag nooit van de grond kwam.

De overheid had het bedrijfsleven verteld dat energielabels verplicht zouden zijn, maar weigerde te handhaven. Vooral in de kopersmarkt kwamen energielabel en maatwerkadvies gewoon niet van de grond. Er kwamen wel wat merkwaardige subsidieregelingen, maar die verrijkten vooral intermediairs die zich op de markt hadden gestort." Levenbach groeide grotendeels op buiten Nederland. Studeerde in Engeland en Amerika. Dat verklaart zijn bredere kijk op de dingen, zegt hij zelf. "Mijn interesse in energiebesparing begon in Amerika in 1978. De gebouwen draaiden daar krankzinnig. In de zomer moesten we binnen een trui aan want ze koelden de gebouwen tot ver onder 20 graden. In de winter stookten ze binnen tot wel 25 graden, zodat we met een T-shirt in de collegezaal zaten. Het lukte mij om dat energieverkwistende gedrag flink te corrigeren." Sindsdien strijdt Levenbach voor energiebesparing en beter binnenklimaat. "Kijk eens naar dit gebouw (SDU, Binckhorstlaan). Het is een schandaal. In de hal branden duizenden watten voor één dame, terwijl de natuurlijke lichtinval prima is." De toon is gezet. De 'huzendokter' neemt geen blad voor zijn mond. "Waarom de kabinetten Balkenende afstapten van epa? Ik denk omdat de overheid verslaafd is geraakt aan de opbrengsten van de energiebelasting. Bovendien lijkt het erop dat de overheid de energiebedrijven eerst wilde vetmesten om ze duur te kunnen verkopen. Sinds de verkoop van Nuon en Essent staat energiebesparing ineens weer op de politieke agenda."

Provisie

Niet dat Levenbach het huidige energielabel nou zo'n applauswaardig systeem vindt. Verre van dat. "Het label is een slap aftreksel van wat de Europese Commissie bedoelde met de EPBD-richtlijn. Daar gaat Donner de mist in. Hij denkt dat een energielabel verplicht is. Maar het label zegt weinig over de wijze waarop ik mijn woning of gebouw moet verduurzamen. Het gaat in de EPBD om het epa, een helder inzicht in de energieprestatie met een deskundig, objectief advies inzake verbeteringen en terugverdientijden. Het energielabel is daar slechts een klein onderdeel van. Vooral de koper van een woning is gebaat bij een goede epa zodat hij weet waar hij aan toe is." Levenbach kan niet instemmen met de oneerlijke en slechte spelregels die de overheid aan de markt oplegt. Hij wil dat de energieclaim opgelost wordt en zet zich in

voor een eerlijker en doelmatiger beleid. Weinig vertrouwen heeft Levenbach in de rol van het maatschappelijke middenveld als het gaat om energiebesparing. "Brancheorganisaties voorkomen niet dat er rothuisen worden gebouwd. Of dat er verkeerd wordt gerenoveerd. Velen krijgen namelijk macht of subsidie van het Rijk en spelen het spel mee. De consument is daar de dupe van. Als hij straks zijn huis te heet vindt, zegt de aannemer dat hij conform de regels heeft gebouwd. Het ministerie zegt op zijn beurt dat het de regels opstelde met de belangrijkste brancheorganisaties. En aan het eind van de rit is niemand aansprakelijk." Van adviseurs die zich achter het 'Meer met minder'-programma van het Rijk scharen, wordt de woonconsument ook niet altijd wijzer, aldus Levenbach. "Er is veel te veel sprake van provisiegedreven samenwerking tussen partijen, waarbij het belang van de klant achtergesteld is." Levenbach signaleert verder dat ook toeleveranciers van duurzame energiesystemen al jaren gehinderd worden.

"Ik denk dat de overheid verslaafd is geraakt aan de opbrengsten van de energiebelasting"

Levenbach is teleurgesteld in het overheidsbeleid: "We halen de klimaatdoelen momenteel niet. Alleen door veel emissierechten in het buitenland te kopen, komen we in de buurt met onze CO₂-reductie. Dat is een schandaal, want we hadden dat belastinggeld in Nederland moeten investeren, in plaats van het naar China en andere landen te sturen." Of er toch ook iets goed gaat? Levenbach blijft de zonnige kant van de straat zien. "De kennis is er volop om het beter te doen. Ik ben optimistisch dat we een enorme inhaalslag kunnen maken." Dat het anders moet staat vast, besluit de mede-eigenaar van een bedrijf dat zich richt op het bevorderen van energiebesparing in woningen die de verkoop in moeten. "Nog steeds bouwen we vaak verkeerde woningen die onprettig zijn om in te wonen. Lichtinval aan de verkeerde kant. Oververhitting. Ventilatieproblemen. Contactgeluidproblemen. Domme ontwerpen, met gebrek aan ruimte of onaantrekkelijke collectieve voorzieningen. Het kan zoveel beter. Dat moet gewoon."

Top 10 gebreken Nederlands duurzaamheidsbeleid volgens Pieter Levenbach

1. Te veel focus op minimale normen.
2. Onvoldoende oog voor totale life-cycle kosten van een gebouw.
3. Subsidies verstoren markt en zorgen voor concurrentievervalsing.
4. Belastingen op gebouwen zijn onvoldoende gekoppeld aan prestaties.
5. Overheid luistert te veel naar lobbyisten in plaats van naar wetenschappers.
6. Overheid leeft Trias Energetica niet na.
7. Overheid laat te veel duurzaam geld vloeien naar ambtenarenpaleizen.
8. Systeem voor gelijkwaardigheidsverklaringen is te star.
9. Te veel zinloze campagnes en misleidende propaganda.
10. Onvoldoende openheid over subsidies aan belangenorganisaties.